

musikk

SIDEBLIKK

SIGRID MOLDESTAD

Smaklaust vakre desember

EG MØTER MANGE musikarkollegaer på flyplassar om dagen. Adventstida er over oss og fleire enn vanleg er på tur med sine instrument. Det skal syngjast og bjellast i dei mange kyrkjer og kulturhus. Triveleg å vere med på. Men har vi dårlegare musikksmak til jul, undrar eg av og til. Bestemor mi hadde stova full av prisme kroner og nips.

Dei glittra magisk året rundt, og som barn var stova hennar eit eventyr: glitrande lampettjuvelar, keramikkdamer med kjolar, figurar av syngeborn, krystallar, polerte teakbord og lune teppe. Bestemor opplevde krigen. Oppveksten var fattigare. Kanskje var det nettopp det som gjorde at ho elska alt dette glitteret som vaksen?

ER DET SÅNN MED JULA også? Det kan i alle fal synast som glitterfaktoren stig dess rikare vi blir. I denne månaden er det lov å like pompøs musikk. Vi ausar på med musikalske prisme kroner og mykje meir er lov. Harpene syng og vi syng. Folk har sterke private tradisjonar kring det å syngje til jul. «Far som song om haugebonden på julaften».

«Kyrkjeklokkaren som song så vakert at folk rodde frå mange prestegjeld for å høyre han». Juletreffar og samsong med sølvguttene frå stresslessen. I januar pakkar vi ned att glitteret og tenkjer, nærmast sjokkerte, «tykte eg verkeleg dette var fint?» Ja, det gjorde du. I desember kunne du ikkje vente med å hengje det opp. Du elska jule-platene og vart på gråten av dei fine harpeklangan du haurde på julekonserten. Ute i desemberkvelden tenkte du til og med at du kan hende hadde kjent ein liten engel på skuldra di...

I ALL VÅR RIKDOM her i landet er det godt å tenkje på at vi endå kan syngje saman. Det er ei slags sosial mental-hygiene i rituala. Vi treng kanskje harpeklangen og draumen om det vakre? For sanninga er vel at samfunnet er alt anna enn vakkert og at den månaden vi går inn i er problematisk for mange. Dei guar seg til jul. Det er forventningar til familiar som ikkje kan hengje med på julekøyet. Det er einsemd og fattignorge sitt dystre andlet. Samstundes er vi mange tusen som dei komande dagane skal stå skulder til skulder under lysa og syngje insisterande: «Deilig er jorden». Det får meg alltid til å gråte.

MUSIKARAR FYLLER KYRKJENE med song og musikk. Nokre meiner dei er kyniske. Eg veit ikkje heilt. Det må då finnast verre ting å kave seg opp for. Syng alt du har, tenkjer eg. God desember!

Tilbake som midtpunkt

musikk klassisk

«Finn Mortensen: Orkesterverk»
Terje Mikkelsen, dirigent
Münchener Rundfunkorchester
Simax Classics

1 2 3 4 5 6

Overbevisende tolkning av Finn Mortensens orkesterverk

«**MORTENSEN-PERIODEN**» i norsk musikkliv varte fra midten av 1950-tallet til 1970, ja, kanskje enda lenger – kan man lese i Aschehougs norske musikkhistorie. Og da tenker forfatterne på Finn Mortensens imponerende merittliste som organisasjonsmann og institusjonsbygger. Han var formann for Ny Musikk og Norsk Komponistforening i flere perioder. Han var musikkannmelder i Dagbladet i ti år, programleder i NRK, direktør for Rikskonsertene. Og fra 1973 var han også Norges første professor i komposisjon. For egentlig var han komponist.

SÅ HVOR LENGE varte da egentlig komponisten Mortensens periode i norsk musikkliv? Det er vanskelig å svare på dette spørsmålet, for på et vis var det aldri snakk om en slik periode. På 60- og 70-tallet var Finn Mortensen stort sett den enes-

te representanten for europeisk høymodernisme i Norge – noe han ble skikkelig forhatt og fordømt for i offentligheten. Og etter hans død i 1983 ble det helt stille. Verkene hans forsvant fra repertoarene. Plater med hans musikk er ikke å oppdrive.

DETTE ER KANSKJE i ferd med å endre seg nå. I alle fall kommer Simax med en plate der Terje Mikkelsen og det fine Münchener Rundfunkorchester presenterer fire av Mortensens i alt seks orkesterverk. Det er en plate som gir et godt overblikk over hans musikalske utvikling: Den starter med hans «Symfoni» fra midten av 1950-tallet, et fritonalt, Bruckner-inspirert verk med tradisjonell satsstruktur. Så kommer tre kortere verk som så å si følger Mortensens

SENTRAL SKIKKELSE: Finn Mortensen (lengst til venstre) var en av få representanter for

bevegelse inn i og ut gjennom det strenge, regulerte tolvtonesystemet: «Pezzo Orchestrale» (1957) er en serie klangeksperimenter som aldri ble oppført i hans levetid, så følger «Evolution» (1961), som

er skrevet med ortodoks tolvtoneteknikk, og til sist «Per Orchestra» (1967) der de strenge systemene oppløses og gir plass til et uttrykk som tar opp i seg seinromantiske inspirasjoner.

Ingen opplagt vinner

musikk klassisk

Stephen Hough, klaver
Andrew Litton, dirigent
Bergen Filharmoniske Orkester
«Liszt og Grieg: Klaverkonserter»
Hyperion

1 2 3 4 5 6

Liszs to klaverkonserter – og Grieg som fyllmasse

Trenger verden enda en innspilling av Griegs klaverkonserter? Kanskje det. Men hvis det er spennende nytolkninger man er ute etter, er nok ikke engelske Stephen Hough rett mann til jobben. På denne platen sliter han i alle fall med å få grep om verket. Av og til spiller han tørt og pedantisk, andre ganger velger han en litt gammelmodig, romantisk tilgang som får konserten til å klinge temmelig utdatert. Men så er Grieg da også mest for fyllmasse å regne på denne platen, her er det egent-

lige salgsargumentet Liszts to klaverkonserter. Og her gir Houghs solide teknikk god uttelling med hensyn til klarhet og oversikt – selv om han gjerne kunne ha satt mer trumf på de virtuose passasjene. Litton og BFO, som virker temmelig uengasjerte i Grieg, spiller mer entusiastisk i Liszt, men ofte på grensen til det bombastiske. I et år som har gitt oss Liszt-konsertene med Boulez og Barenboim, og på et marked der platene med Zimmerman, Argerich og Freire fremdeles er tilgjengelige, er denne innspillingen ikke noen opplagt vinner.

PETER LARSEN

Grandes arkiv musikk prog

Jono El Grande
«The Choko King»
Rune Grammofon

1 2 3 4 5 6

Alt for Grande-fansen

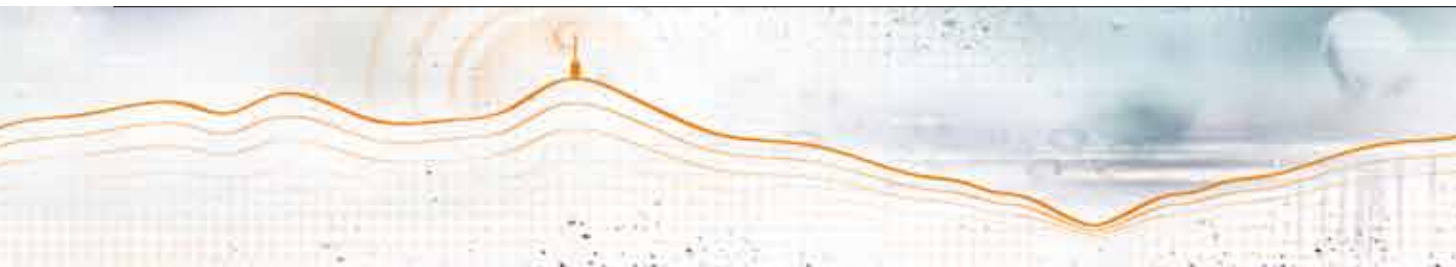
Mens trommehinnene fortsatt dirrer etter MoHa! sin singelsamling fra tidligere i år, kommer Rune Grammofon med nok en arkivutgivelse med høyt turtall. Denne gangen er det den vilte progfantasten, musikeren og komponisten Jono El Grande (Jon Andreas Håttun) som har gravd ut gamle skjeletter og kassetter fra skapet. De 29 korte sporene som fyller utgivelsen vitner om en artist med skremmende mye på hjertet.

Fra frijazz-dixie til Ingrid Espelid på dobbel hastighet, via *zap-paesque* melodier og en ode til Arne Nordheim med hektisk pling plang-synth, får vi et innblikk i et musikalsk univers der

alle innfall får et utløp, om enn bare i noen sekunder. Denne herlige galskapen er det bent frem umulig å finne en fullverdig merkelapp for, men vi får en humoristisk og eklektisk blanding av lo-fi-opptak, liveinnspillinger og mer finjustert studioarbeid – alt servert i et dadaistisk og progressivt kaos. Denne platen har litt av alt, men som helhet fungerer den nok best for spesielt Grande-interesserte.

STEPHAN MEIDELL

europaisk høymodernisme i Norge. Her leder han et kurs på Musikkonservatoriet i 1970.

FOTO: JAN A. MARTINSEN / AFTENPOSTEN

PETER LARSEN

SIMAX-PROSJEKTET er selvsagt musikkhistorisk interessant, men først og fremst er dette en plate som gjør det mulig for oss å få virkelig høre Mortensen og musikken hans. For Terje Mikkelsen og München-orkesteret er ikke

tyngnet av historiske fotnoter og gamle kontroverser i norsk offentlighet. De går inn i verkene, spiller dem med imponerende klangbehandling og formsans, og demonstrerer med sine fire overbevisende tolkninger at dette

er musikk som hører hjemme i en større europeisk sammenheng, monumental orkestermusikk som fremdeles er aktuell selv om det er et halvt århundre siden verkene ble skrevet.

Sår klang musikk jazz

Søren Kjærgaard, Ben Street & Andrew Cyrille
«Femklang»
ILK

1 2 3 4 5 6

Imponerende jazztrio

Den danske pianisten Søren Kjærgaard fortsetter sitt strålende samarbeid med amerikanerne Ben Street (bass) og gamlefar Andrew Cyrille (trommer). Annenutgivelsen «Open Opus» var en studie i delikat samspill i et meditativt lynne, og her klarer trioene å dra volumet enda lenger ned. Det betyr ikke at samspillet mangler dynamikk, man må bare ha ørene enda mer på stilk denne gang.

Her finnes et stort rom – åpninger hvor klangen fra cymbalen får ta opp hele lydspekteret, og hver note får en nærmest overveldende verdi og kraft. Det er i så måte sårbare stykker musikk som blir fremført, men mu-

sikernes store ører og sans for timing og klangbehandling gjør grunnvullen sikker. Improvisasjoner avløser komposisjoner uten at det organiske samspillet avslører hva som er hva, og Kjærgaards tonalitetsprengende akkorder oppløser ethvert ønske om å plassere musikken i bås. En lite flashy, men imponerende trio som fortjener å bli hørt live i Bergen i fremtiden.

STEPHAN MEIDELL

Åttitalstoner musikk improvisasjonsmusikk

1982
«Pintura»
Hubro

1 2 3 4 5 6

Spille før stormen

Liker man improvisert musikk, er 1982 som en lokal supergruppe. I spissen finner du kirkeorganist Sigbjørn Apeland og hardingfelespiller Nils Økland, og bak trommene sitter Øyvind Skarbø, allestedsnærværende entusiast i Bergens miljø for jazz og improvisasjonsmusikk. Ser man bort fra en flaskepostutgivelse fra tidligere i år – kanskje er du heldig og finner en flaske skylt opp på land i disse Beritider – er dette trioens andre album. De pludrer ut romantisk, dempet og melodisk musikk i skjæringspunktet mellom samtid- og folkemusikk. Platen er ikke uten kanter – Apelands harmonium knirker og pruster, og

Økland er ikke nådig med strengene – men de tre musikerne møtes oftere i harmonisk samspill enn i musikalsk kniving. 1982s instrumentpark skaper en særegen klang, som det føles godt å være i: hjemlig og trygg, liksom luktende av vedski, tjære og bark, men samtidig med antydning til uvær i horisonten. Slik blir det aldri kjedelig – ta bare det glimrende avslutningssporet. Her høres det ut som om 1982 sitter utenfor en sæter og spiller mens vi andre løper rundt og spikrer for vinduene og binder fast kyrrne.

EIRIK KYDLAND

Mangler ditt arrangement? Legg inn informasjon på bergenpuls.bt.no

Her finner du også en komplett oversikt med utfyllende informasjon om hvert enkelt arrangement. For at ditt arrangement skal komme med i avisoversikten, må det registreres på våre nettsider minst tre virkedager før trykkedato.

Tips oss om aktuelle saker på bergenpuls@bt.no
Bergenpulsansvarlig: Hanne Farestvedt

ONSDAG

■ konsert

Philco Fiction «Take It Personal» live (support: Millions) Landmark kl. 20.00.

Hans Inge Fagervik Advenstkonsert Sælen kirke kl. 19.00.

BarokkmusikkFestival Chopin på nyrestaurert Pleyel-flygel fra 1850. Torleif Torgersen med flere. Griegakademiet, Gunnar Sævigssal kl. 19.30.

Kveldstoner i en åpen kirke Carsten Dyngeland (orgel/klaver) og Barbro Husdal (Sopran). Storetveit kirke kl. 19.00.

■ klubb

Klubb Kvilestove Café Opera kl. 23.30.

ARKITEKTUR OG FILM:

Ondskapens Hotell
og **Nostalghia** er konstruksjonene for dem som liker at ting er i lodd.
Cinamateket
kl. 18.00.

■ scene

Når det slutter å regne Småscenen, DNS kl. 18.00.

La Cage aux Folles Store Scene, DNS kl. 19.30.

Knutsen & Ludvigsen Store Scene, DNS kl. 16.30.

Vestlandsrevyen II Logen Teater kl. 19.00.

British Stand-up Radisson Blu Hotel Norge kl. 21.00.

Raske Menn 2 og 3 Ole Bull Scene kl. 19.00.

■ filmklubb

Arkitektur og film: Ondskapens hotell Cinamateket i Bergen kl. 18.00.

Arkitektur og film: Nostalghia kl. 20.15.

Bergen filmklubb «Happy Together». Regi: Wong Kar-Wai, Hongkong, 1992. Det Akademiske Kvarter, Tivoli kl. 20.

■ barn

Dra på oppdagelsesferd! VilVite kl. 10.00.

Pepperkakebyen Torgallmenningen kl. 09.00.

Nisseløype på Fløyen Fløyen

Trilletur rundt Skranevatnet Parkeringsplassen v/ Plantasjen Birkeland kl. 11.00.

Tenning av julegranen Borggården Bergenhus festning kl. 18.00.

Kunstlab – Kunstmuseum for barn Lysverket, Bergen Kunstmuseum kl. 11.00.

Ablegøyer Familieaktivitetssenter. Fanatorget kl. 10.00.

Baluba Familieaktivitetssenter. Nyborg, Åsane kl. 10.00.

■ eldre

Senioruniversitetet i Fyllingsdalen Sælen kirke kl. 11.15.

Bergen Turlag Seniorgruppen Festplassen kl. 09.50.

Bergen Turlag Seniorgruppen Olav Kyrres gt. kl. 09.45.

Ruslegruppe Aurdalslia 1 kl. 11.00.

Os Seniordans Os Seniorsenter kl. 12.45.

Bergen Senior Bowlere Sandsli Bowling kl. 11.00.

Senioruniversitetet i Bergen Professor Røgnvaldur Hannesson: Islands økonomi i med- og motvind. Konsertpaleet kl. 11.

Onsdagstreff Ulike aktiviteter inkl. dans. Danckert Krohn seniorsenter kl. 11.30.

Åsane Seniordans Begynnere: 16-17.30, parti 1: 17.45-19.15, parti 2: 19.30-21. Åsane kultursenter kl. 16.00.

Dans Fana Trekkspillklubb. Nesttun Eldresenter kl. 19.

Kjøkkelvik seniordans Ring 1 og 2. Kultursalen Vestkanten kl. 10.30.

■ møter og foredrag

Åpent Hus FFO Hordaland kl. 14.00.

AA-møte Kvinnemøte. Welhavensgt. 66. Johanneskirken menighetshus kl. 18 – 19.

AA-møte Sandviksveien 41 kl. 19 – 20.30.

■ annet

Spillekveld Nordnes bydelshus kl. 17.30.

Leksehjelp for videregående skole Røde Kors-huset kl. 16.00.

Inside Quiz Inside Rock Café kl. 20.00.

Allmenquiz for allmuen Bien Bar kl. 20.30.

Akvaret Nordnesbakken 4 kl. 10 – 18.

Pub Quiz Quizmeister Nils Ove Børve. Victoria Café og Pub kl. 20.30.